

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +13...+15, дождж, уначы — +11...+13, дождж; у Брэсце ўдзень — +17...+19, уначы — +11...+13, дождж; у Гродне ўдзень — +12...+14, дождж, уначы — +11...+13, дождж; у Віцебску ўдзень — +16...+18, дождж, уначы — +10...+12; у Гомелі ўдзень — +21...+23, сонечна, уначы — +13...+15, дождж, навальніца; у Магілёве ўдзень — +17...+19, уначы — +12...+14, дождж, магчыма навальніца.

www.meteo.by

Пейджинговую связь
редакцыйнага абслужвання
МОБИКОМ
пейджинг-система
(017) 209-45-45
(017) 209-45-55

Сёння, 25 чэрвеня 2003 года, Беларусь развітваецца с Васілём Быкавым

ВАСІЛЬ УЛАДЗІМІРАВІЧ БЫКАЎ

Беларуская літаратура палесна непапраўную страту. 22 чэрвеня 2003 года пасля цяжкай і працяглай хваробы пайшоў з жыцця народны пісьменнік Беларусі, Герой Сацыялістычнай Працы, лаўрэат Дзяржаўных прэмій СССР і Беларусі Васіль Уладзіміравіч Быкаў.

Васіль Быкаў нарадзіўся 19 чэрвеня 1924 года ў в. Бычкі Ушацкага раёна Віцебскай вобласці. Вучыўся ў Віцебскім мастацкім вучылішчы. Шляхамі Вялікай Айчыннай вайны прайшоў праз Украіну, Венгрыю, Румынію, Аўстрыю, быў двойчы паранены. Пасля вайны працаваў у газеце "Гродзенская праўда". З 1978 года знаходзіўся на літаратурнай рабоце.

Васіль Быкаў стаў для нас не толькі пісьменнікам, але і творцам шляху.

Васіль Быкаў. Імя гэтае перадае праз мастацкае слова суровую праўду вайны, абстрактна чалавечнасць, высокую патрабавальнасць у сцвярджэнні маральных прынцыпаў — вось адметныя якасці Быкава-пісьменніка. Сапраўдная літаратурная біяграфія пісьменніка пачалася з апавесці "Журавіныны крыж", якая выйшла ў 1960 г. Зварнуўшыся ў ранні творца да вайнавай тэмы, Васіль Уладзіміравіч працаваў над ёй на працягу амаль усяго свайго жыцця. Апавесці Васіля Быкава "Трэцяя ракета", "Альпійская балада", "Абеліск", "Сотнікаў", "Знак бяды" і іншыя належалі да

лепшых узорў сучаснай беларускай прозы. Творчасць пісьменніка шырока вядома за межамі Беларусі. Кнігі Васіля Быкава выходзілі на 35 мовах свету. Агульным тыражам выданняў пісьменніка склаў звыш 3 млн. экз., у тым ліку на беларускай мове 1,2 млн. экз. Пятрох В.Быкава пастаўлены кінафільмы, спектаклі, балет, створаны творы выяўленчага і музычнага мастацтва.

Імя і кнігі Васіля Быкава назаўжды ўвайшлі ў гісторыю нацыянальнай культуры. Светлая памяць аб выдатным майстры беларускага слова жыве і будзе жыць у нашых сэрцах.

А.Р.Лукашэнка, Г.В.Навіцкі, А.П.Вайтовіч, В.А.Палоў, У.Р.Латыпаў, У.Н.Дражыма, А.В.Паліскоўскі, М.В.Падгайны, Л.П.Гуляка, Л.С.Мальцаў, П.І.Брыгалін, У.П.Андрэйчанка, М.Я.Паўлаў, К.А.Пачэпка, І.І.Вашкевіч, А.М.Новікаў, А.А.Пашкевіч, М.І.Чарнін, І.П.Шамякін.

Апошнія гадзіны беларуса — памерці на роднай зямлі

Цяжка змярыцца са смерцю Васіля Быкава. Такое ўражанне, што памерла беларуская літаратура. Быкаў быў не асобна, ён — частка беларускай культуры, якая жыве ў нас і будзе жыць.

Для мяне вельмі балюча, што Быкаў памёр у цяжкі час і не ў сваёй краіне, а ў чужой. Крыўды, што ён не ўбачыў.

Але спакойнае душа, што адбылося гэта на Быцкаўшчыне. Той жа той, хто я страціў, як Адам Міцкевіч і Максім Багдановіч, толькі той можа разумець.

што нават памерці на Радзіме ёсць шчасце. Апошнія гадзіны беларуса.

Тое, што ўжо не стала Быкава, яшчэ цяжка ўсвядоміць. У 80-90-я гады, у час актыўнага змагання за незалежнасць і справядлівасць, Васіль Уладзіміравіч быў для мяне тым найбольшым чалавекам, на якога можна было абараніцца, калі акружала і кусала цябе вайнавая зброя. З ягоным словам лічыліся ўсе.

Але з другой паловы 90-х гадоў з'явілася атмасфера і людзі, для якіх нічога няма ў Беларусі святога.

У гэтай атмасферы было не-

магчыма дыхаць і жыць вялікаму пісьменніку, бо не кожны раўняўся яго бараніць.

Адзіноцтва на Быцкаўшчыне ён змяніў на адзіноцтва на Захадзе, дзе яшчэ горай, але ўжо ніхто не мог яго зневажыць.

І вось шпіер ён вярнуўся ў сваю зямлю зямлю Яна, як душа, як калыска, як вечная любоў. Хай жа будзе яна для яго спагаднай!

Хай жа стане яна для нас — свабоднай!

Зянон ПАЗЫНЯК.

22 чэрвеня 2003 г., Нью-Йорк.

Ён змагаўся за Вольную Беларусь

Калі ўвосень 1998 года Беларусь перажывала адзін з культурна-нацыянальных момантаў сваёй шматтысячовай гісторыі, тысячы, сотні тысяч людзей шукалі шлях у жыццё. Утвараўся Беларускі Народны фронт, беларусы пазбавляліся ад страху і няцярпелі, народ лухаўся ў імкненні да Праўды і Добра, Незалежнасці і Свабоды сваёй Быцкаўшчыны — Беларусі.

Пасля двух стагоддзяў каланіяльнай работы мы завалілі аб праве на самавызначэнне, на сваю культуру і мову, на дастойнае існаванне ў сям'і еўрапейскіх народаў. З намі быў Васіль Быкаў! Паляраная зорка на небе Беларусі — Васіль Быкаў сцягла сваёй душой даўно ўзручэнасць.

Васілю Быкаву цяжка было жыць

У інтэрв'ю БелаПАН беларускі пісьменнік Генадзь Бураўкін сказаў: "Творы Васіля Быкава, створаныя ў апошнія гады, у прыватнасці, яго славетны прыпасаві, апошняя кніга "Добрая дарога дадому", бюспроця, павінны быць унесены ў школьную праграму... Я лічу, што з гэтымі творамі беларусы павінны знаёміцца ў тым узрастоі, калі фарміруецца іх духоўны свет".

Аднак для гэтага, лічыць Г.Бураўкін, неабходна, каб беларускія ўлады змянілі стаўленне не толькі да Васіля Быкава, але і да ўсёй нацыянальнай літаратуры і гісторыі. "Калі сапраўдная літаратура, сапраўдныя таленты будуць падтрымлівацца дзяржавай, пелагогамі, і, як любіць гаварыць, ідэалагічнымі работнікамі, тады не будзе патрэбы шукаць

нацыянальнае ідэю", — лічыць Генадзь Бураўкін.

Райскі пісьменнік і публіцыст, блізкі сябра Васіля Быкава Вялянцін Аскошкі ў інтэрв'ю БелаПАН сказаў: "Я лічу, што пасля смерці Васіля Быкава хай б дзела таго, каб заглядаць віну перад ім, што вымусіла яго некалькі гадоў жыць па-за межамі Беларусі (але ён сябе эмігрантам нідзе не лічыў), вядома, трэба палумаць аб тым, каб увескавечыць памяць пісьменніка. Трэба выдасць поўны зборнік твораў Васіля Быкава, у які б увайшла не толькі мастацкая проза, але і артыкулы на літаратурныя тэмы, лісты, публіцыстыка. Трэба сказаць, што я з'яўляўся ўдальнікам апошняга твору Васіля Уладзіміравіча. Па майрэ просьбе Быкаў, калі знаходзіўся ў Празе, ужо

хворы, напісаў дзве старонкі эсэ для зборніка, які я рыскаваў да 80-годдзя пісьменніка Аляксандра Рашаніца. Таксама мне падаецца, што ў Мінску добра было б арганізаваць літаратурны музей Васіля Быкава".

"Я шэраў вядома, што былі факты неадпаведнага стаўлення да пісьменніка, неадпаведнага знявагі да яго, — заявіў Вялянцін Аскошкі. — Нават памятаю ліст ад былых аднапалчак Быкава, якіх адшукалі па ўсім Саюзе і арганізавалі пошлі павод "калектыўнай", дзе яны асуджалі яго пазіцыю... Ёсць і іншыя факты зневажальнай крытыкі. У такіх умовах пісьменніку цяжка было жыць".

Юлія ЦЯЛІЦЕЎСКАЯ,
БелаПАН.

Мы выдалі яго апошнюю кнігу

Мёртвым не баліць, але баліць жывым, усім беларусам, і не толькі беларусам. Баліць у сэрцы з вялікай і непапраўнай утраты. На 80-м годзе жыцця нас пакінуў незвычайна нацыянальны геній, народны пісьменнік Беларусі Васіль Быкаў. Скончылася доўгая дарога дадому слаўнага сына беларускага народа.

Цяжка! Цяжка аб гэтым думаць. Немагчыма словамі выказаць глыбіню пачуццяў горычкі і смутку. Пайшоў ад нас выдатны і мудры Настаўнік Праўды — Геній нашай. Пайшоў у той час, калі так патрэбна яго прысутнасць. Нам будзе не хапаць яго мудрасці, чалавечай лабрыні, яго непаўторнага твораў.

З глыбокім смуткам і жалем ад імя ўсіх прыхільнікаў унікальнага і непаўторнага таленту Васіля Уладзіміравіча хацеліся Беларусі-ка таварыства "Кніга", які вышаў яго апошнюю кнігу "Добрая дарога дадому".

Уладзімір ЛАПЦЕНАК,
першы намеснік старшын
беларускага таварыства "Кніга".

Фота Яўгена КОКТЫША.

Оставайтесь самим собой

Сябра
Консерватыўна-
Хрысціянскай
партыі — БНФ.

Так атрымалася, што мы з Васілём Быкавым атрымалі высокія дзяржаўныя нагрудныя знакі ў адзін і той жа дзень і з адных рук. Ён — Звезду Героя Сацыялістычнага Трудна, я — ордэн Леніна. Праз год пачалася перастаноўка, дэмакратызацыя гэтай краіны, якая яшчэ калас-то ўвесь называлася Саветскім Саюзам.

Васілю Уладзіміравічу не было нічога асцярожна свайго месца ў літаратуры, сярод сваіх калег, у гэтай краіне ўвогуле. Ён асознаў яго даўно і твёрда. Пачаў саветскія нагрудныя знакі, якіх пачаў заставацца сам сабой — Васілём Быкавым. Чэстым і непахітным.

Когда на яго пачаў крытыкаваць камуністычную партыю за тую кінатэатральную і бесперспектыўнасць, я займаў паст пераможнага скарэктара Могілеўскага абкома КПСС. І я чэсна бліжэй да яго за гэту крытыку, якая дапамагла мне скончыць перастаноўку і накіраваўшую "роль адзіночнай партыі ў СССР".

Фігура Васіля Быкава являецца вопытам нацыянальнай ідэі, знаменем барацьбы за незалежнасць Беларусі. Вяртаецца, што пол гэты будзе становіцца ўсё больш нашым саюзнасці, для якіх слова "Родина" не туюць звык. І якія ў поўнай меры пачаўмаюць гэту крытыку, якая дапамагла мне скончыць перастаноўку і накіраваўшую "роль адзіночнай партыі ў СССР".

Васіль ЛЕОНОВ,
прэзідэнт нацыянальнага
савета рэгіянальнага фанду
"За новую Беларусь".

Сяргей БЫКАЎ:

«Апошняя просьба бацькі была — адвезці яго дадому...»

Сын Васіля БЫКАВА Сяргей быў у мінулыя надзею ў балоніцы ля бацькі да трох гадзін дня. Васіль Уладзіміравіч усё пытаў: «Як справы? Як работа? Як сабе пачувае ўнук?»

— Было бачна, што сам бацька пачуваў сябе вельмі дрэнна, — кажа Сяргей Васільевіч. — Размаўляў цяжка, дадавалася яшчэ і астма. Апошняя просьба яго была: «Стаміўся я тут. Адвезці мяне дадому». Урачы сказалі,

што гэта проста нерэальна. А нечарам... Нечарам мне стала дрэнна, падлілі слёзы. А праз колькі хвілін мне патэлефанавалі і сказалі, што памер бацька. Я гэта адчуў бялагічна яшчэ раней.

Ва ўрадавай камісіі...

Учора прайшоў пасяджэнне ўрадавай камісіі па арганізацыі пахавання Васіля Уладзіміравіча Быкава.

Напярэдадні ў Саюзе беларускіх пісьменнікаў было вырашана дэлегаваць у склад камісіі Сяргея Законнікава, Генадзя Бураўкіна і старшыню Саюза Аляксея Пашкевіча. У камісію ўключылі толькі апошняга, якому і задаў некаторыя пытанні карэспандэнт "Народнай волі".

— Аляксандр Сяргеевіч, ці было ў пасяджэнні камісіі вырашана пачаць дэлегаваць улада правамі на рукавах ад пашкевіча Перамогі і да пашкевіча Якуба Коласа туды з Васілём Быкавым? — Камісія вырашыла, што мэтазгодна было б устрымацца ад такога кроку, а канчатковае рашэнне ў такіх пытаннях павінны прымаць бліжэй.

— Але ж пашкевіч у Саюзе пісьменнікаў сын Васіля Уладзі-

Последний разговор

Семен
БУКЧИН

Сейчас я силось вспомнить, когда же он точно позвонил мне в последний раз. Ругаю себя, что не записал ни даты, ни самого разговора. Как всегда, казалось, что еще увидимся, поговорим... Вспоминания наша самонадеянность, что времени еще достаточно, что успеется.

Но, в общем, все было не так давно — буквально накануне его переезда из Германии в Прагу. И был повод — он благодарил меня за перелетные ему с помощью хорошего человека мои книги, "Белорусскую трагедию" и "Польский дневник", говорил добрые слова. Теперь я понимаю, что это было прощание.

Он был суровый, сложный, закрытый, немногословный человек. Мне кажется, что таким он был всегда. Хотя люди, гораздо лучше знающие его, могут и не подтвердить этого. Я узнал о нем студентом в начале 60-х годов, когда появились повести "Журавлиный крик", "Третья ракета", сборник рассказов "Одна ночь". Его уже начинали покусывать "защитники" "настоящей правды о войне". В один из журналистских приездов в Гродно я пришел в редакцию областной газеты, где он тогда работал. И на всю жизнь осталось у меня впечатление, что встретился с лейтенантом из его ранних повестей. Худелький, белесый, челка набок. Такого встретишь только в музее, а не в жизни. Но что было в этом скромнейшем сотруднике "Гродзенской правды"? Какая-то внутренняя сила в его немногословности, раздумчивости, подбирании слов в разговоре.

А потом, когда появились в "Новом мире" его "Мертвым не больно", а за ними "Круглый мир", "Обелиск", — какая появилась сивость! Как орали, визжали и требовали распять его на идеологическом кресте "борцы против окопной правды"! Мало кто знает, что "патриоты", естественно по наущению, были окна в его гродзенском доме. А он не жаловался, писал, работал, памятуя о словах Твардовского, сказанных ему: "Все минется, правда останется".

Когда началась перестройка, он воспринял, поверил, повернул на публицистическую стезю вместе с Алексеем Адамовичем — обличал партократов, черносотенцев, надеялся на приход демократии. Главной его болью и заботой стала демократическая, свободная Беларусь, не стыющаяся своего языка, не сторонящаяся своей культуры. В ту пору он нередко звонил мне, в особенности после появления той или иной, как он считал, удачной моей статьи. Но был и краткий период отчуждения, когда ему казалось, что моя критика анти-русской направленности человека, которого он называл "апостолом белорусским", зашла чересчур далеко. Все эти годы я помню, как с отчаянием кричал в телефонную трубку: "Но это же не я, а вы, которому "Новый мир" и Твардовский открыли дорогу в мир, должны сказать, что не вся русская

культура заражена имперско-стью и шовинизмом!" И услышал приглушенное: "Может быть, сейчас не время об этом..."

И вот сейчас в его последней книге слова об ограниченности и близорукости наших национальных вождей того времени. Пусть не покажется кому-то, что я трактую эти слова как запоздалое признание "моей правды". Нет! Теперь я еще больше понимаю, какова же была его вера, его надежда на новую Беларусь. Как он не хотел повредить возможной новой Беларуси малейшим движением, понимая, сколь важно в обществе его слово. А мы все требовали, хотели, чтобы он разделял нашу правду, казавшуюся нам единственной.

А он был один, Василь Быков, и сердце его вмещало все наши правды. Только он не показывал этого. Совсем не говорю, он почти замолчал, когда над Беларусью опустилась дымная туча почти десятилетия, ночь, беспросветность. Нет, он писал, иногда давал небольшие интервью. Но прежде всего это было молчание. Трагическое молчание.

Что он мог еще дать своему народу? Как мог показать свое презрение режиму? Он уехал из страны. Так поступили в толы гитлеризма больше немецкие писатели. Начался последний акт его драмы — жизнь на чужбине. Финляндия, Германия, Чехия... Пускай умолкнут завистники и шептуны по углам, пересказывающие сплетни о заграничном благополучии Быкова. Это была трагедия. В том последнем телефонном разговоре со мной накануне отъезда в Чехию он не жаловался, но сказал достаточно откровенно о тех серьезных проблемах, которые приходилось испытывать ему, старому и тяжело больному человеку. Я не стану их пересказывать, потому что всегда помню о Быкове — командире артиллерийской батареи.

И в Праге ему — знаю это от людей, которым не могу не верить, — пришлось нелегко. Вацлав Гавел, знающий цену Быкову, от души хотел помочь. Это был один из последних благородных поступков уходящего президента Чехии. Но Гавел ушел из не в лучшей для себя атмосфере. А еще есть чинковский... А еще есть суетливые и стремлящиеся извлечь свою "маленькую пользу" ошесшие в Праге "друзья". Хотя были там и люди, стремившиеся по-настоящему помочь...

Но трагедия шла к своему закономерному концу. Режим знал, что делает, когда травил его. И вот итог травмы — смертельная болезнь и смерть. Я пишу эти строки в день смерти Быкова. До похорон. Я не знаю, какие речи будут говорить функционеры режима, еще недавно расхваливавшего на своем холуйском телевизионном "посланике фашистов и сионистов". Не сомневайтесь, что будет и о "большом писателе, показавшем правду о войне", может быть, даже "о совести нации". Хотя последнее может быть сочтено за немалое прегрешение...

Но они должны знать о том, что знаем мы: Карпенко, Захаренко, Гончар, Красовский, Заваский... Теперь в этом ряду Быков.

Мы не забудем.

Организация продает:

● 3-х этажное административное здание в г.Минске по ул.Освободителя, 3, общей площадью 585 м.кв., евроремонт, 12 городских телефонных номеров, мини-АТС на 50 номеров, стоянка на 25 м/мест.

● Сдает в аренду офисные помещения в новом здании Бизнес-центра в центре г.Минска.

Обращайтесь:

г.Минск, ул.Гикало, 3.
Тел. 284-59-38, 284-53-55, 284-58-38

Алесь СІВЫ.

ИЗ ПОЧТЫ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Трансплантология: чьи-то фантазии и реальность

У мінскім кінатэатры "Цэнтральны" абдысся прагляд мастацкага кінафільма Юрыя Елхова "Анастасія Слуцкая". Галоўную ролю ў ім выканала беларуская актрыса Святлана Зелянкоўская (на здымку).

Фота Генадзі СЯМЕНАВА, БелТА.

ПУЛЬС

Выход «Предпринимательской газеты» прыпынены на тры месяцы

23 чэрвеня рэдакцыя «Предпринимательской газеты» (УП «Марат») атрымала па пошце два дакументы: другое па ліку папярэджання Міністэрства інфармацыі і загад аб прыпыненні выхаду газеты на тры месяцы. Аб гэтым паведаміла прэс-служба Грамадскага аб'яднання «Беларуская асацыяцыя журналістаў».

У паведамленні БАЖ нагадваецца, што папярэджанне рэдакцыя газеты атрымала за матэрыял пад загалоўкам «Узаконены беспредел» (№17 за 9-16 чэрвеня г.г.), прысвечаны зваленню дырэктара Паліграфічнага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Чырвоная зорка» Уладзіміра Цешча.

19 чэрвеня намеснік міністра інфармацыі С. Нічыпаровіч падпісаў загад №109 аб прыпыненні выхаду «Предпринимательской газеты» тэрмінам на тры месяцы з 19 чэрвеня г.г., прысвечанай зваленню дырэктара Паліграфічнага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Чырвоная зорка» Уладзіміра Цешча.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Усім загадана касіць

Адміністрацыя Шаркоўшчынскага раёна, занепакоеная нізкімі тэмпамі нарыхтоўкі сена, якога па стане на 23 чэрвеня назапашана ў дзесяць разоў менш, чым прадугледжана градавым планавым заданнем, вырашыла прыбегнуць да выпрабаванага ў нядаўнім мінулым адміністрацыяна-камаўнальнага метад.

Усім прапраямствам і арганізмам раённага ўзроста забяспечыць нарыхтоўку на нядоўбах, у апра, па ўскрайках лесу не менш за адну тону сена на кожнага працягваюча ў калектыве мужчыну. Так, цэнтральныя раёны раёна былі павінны накасіць 26 тон, рэдакцыя раённай газеты — каля 10, аўтаскала — 5 тон і г.д.

Максім АРХІПАЎ.

Новы руднік у Салігорску

Новае, пятае па ліку горадзавызначнае прадпрыемства вытворчага аб'яднання «Беларуськалій», якое будзе ў пачатку красавіка Салігорскага раёна, выдасць першыя тоны сілікату на два гады раней устаноўленага тэрміну, у ліпені 2009 года замест планаванага 2011.

У гэтым утварэнні выкарыстаны аб'екты галоўнага інжынера новага аб'екта Алег Шайноў. Абрэнтаваныя па просьбе БеларПАН свой прэзю, ён прыбегнуў наступныя аргументы. Канструктарам удалося знайсці некалькі арыгінальных рашэнняў, якія дазваляюць амаля на год скараціць тэрміны праектавання рудніку. За кошт адначасовага выдзялення падземных і наземных будавальных работ часам так ж выйграш па часе.

Акрамя таго, сумішчэнне праходзіў ствалоў і выправавак калектывных двароў з будавання наземных камунікацый, які сцвярджаюць спецыялісты, абячае значную эканомію сродкаў і больш высокую якасць работ.

Ларыса НАСАНОВІЧ.

SOS!

Продлите мне жизнь...

Здраўствуйте, уважаемый редактор! Пишет вам Ваканья София Константиновна.

Я болна. Мне 45 лет. Очень хочется жить. Но для лечения рака нужны дорогие химиопрепараты, а у нас нет денег. Стоит они 680.000 рублей. Можете, вы могли бы напечатать мое письмо и кто-нибудь смог бы помочь мне приобрести лекарства.

Умоляю — помогите! Продлите мне жизнь хотя бы на месяц. Я уже прошла 10 курсов химиотерапии. Это — ужасно тяжело. Но жить хочется.

София Константиновна ВАКУЛЬЧИК, жительница д. Мыто Лядского района.

ОСТРЫЙ ВЗГЛЯД

Третий сектор зачищают перед третьим сроком?

Сергей ПУЛЬША

А мы-то думали — ну зачем это власти зачищают негосударственный сектор? Почему без особых церемоний косяком ликвидируются общественные организации и приостаиваются газеты? Зачем властям контролировать профсоюзы? Теперь все стало ясно. Вопрос только — когда?

Примечательно, что активная зачистка сектора негосударственных организаций коснулась прежде всего республиканских структур и влиятельных региональных НГО — ресурсных центров, на которые опираются более мелкие организации. На днях ликвидировано общественное объединение «Гражданские инициативы». По решению Верховного суда ликвидирован также Молодежный христианско-социальный союз, имевший несчастье проявить себя во время президентской кампании 2001 года. Все еще под судом ресурсные центры «Ратуша» в Гродно и «Варуна» в Барановичах.

Одновременно пошло давление на независимую прессу. Такого напора она еще не знала. В

три месяца. Этим правом оно немедленно воспользовалось. «Белорусская деловая газета» пыталась оспорить свои предупреждения. Ничего не вышло — и первое, и второе предупреждение Высший хозяйственный суд оставил в силе. Все попытки «БДГ» так или иначе дойти до читателей пресекаются в первую очередь правоохранительными органами. Откуда-то сверху строго велено: не пущать!

Действия властей многие аналитики сразу расценили, как подготовку к важной политической кампании. Еще до знаменитого совещания по единому рублю политолог Валерий Карбалевич говорил: «Белорусским новостям», что эта кампания будет обязательна. «Мнения о том, что власть готовится к какой-то кампании, уже высказывались неоднократно в общественных кругах лидеров политических партий, экспертов... Это сомнения ни у кого не вызывает. Причем об этом сигнализируют ситуация не только в НГО и СМИ, а еще и в профессиональном движении. Тенденция проявляется и в том, что Удальзование делами президента подхватывает под себя наиболее влиятельные отрасли бизнеса. То есть кон-

центрируются людские и материальные ресурсы. Что это будет за кампания? Это может быть референдум по Конституционному акту Союза, но вопрос о третьем сроке президентства. Для власти важен именно третий срок, а не Конституционный акт. И даже парламентские выборы для нее не так важны», — сказал Валерий Карбалевич.

И оказался абсолютно прав. 18 июня на громком совещании по единому рублю Александр Лукашенко фактически огласил программу продления президентских полномочий. Он заявил, что на референдуме граждане могут расширить круг лиц, которым будет предоставлено право баллотироваться на эту высокую государственную должность, разрешив занимать ее более двух сроков. Поскольку кроме Лукашенко кандидатов в Беларусь еще не было, то это «разрешение» касалось только его самого.

Стать президентом можно только через всенародные открытые выборы — об этом Лукашенко тоже сказал. Таким образом, в стране будут две масштабные политические кампании — сначала

референдум, потом выборы. Эти электоральные мероприятия, по логике властей, должны пройти в минимальные сроки. Во-первых, как отмечал тот же Валерий Карбалевич, президенту Беларуси лучше провести эти выборы до президентских выборов в России — то есть пока Москве приходится закрывать глаза на фокусы Минска, чтобы разыграть интеграционную карту. Во-вторых, в декабре 2003 года заканчивается мандат миссии ОБСЕ в Минске — переговоры по возобновлению этого мандата займут какое-то время, и это удобный период: европейские наблюдатели как бы отключены. В-третьих, на референдуме и выборах нужны деньги, источники которых потихоньку ищутся. Возьмем Москву в свои руки денежно-кредитную политику — лиши пропало, у них лишнего рубля не выпросишь!

Соответственно подготовка к плебисциту и выборам должна идти быстро. И зачистку третьего сектора вполне можно считать не просто ударом по гражданскому обществу, но и прелюдией к референдуму. Особенно учитывая то, что ОБСЕ и БДИПЧ определяются с наблюдением только

после объявления референдума, а в этом третьем секторе уже сидят наблюдатели, подготовленные еще в 2001 году. О независимой прессе и говорить не приходится: ну мешают она, мешают элитным победом!

Лидер Объединенной гражданской партии Анатолий Лебедко предполагает, что после зачистки третьего сектора придет очередь политических партий. «Политические партии — достаточно сложная вещь для такой операции. Поэтому ожидать каких-то действий в их отношении можно ближе к осени. Вероятно, масштабной зачистки политических партий не будет. В будущем одну-две покусим и устроим публичную экзекуцию — чтобы был урок остальным. Этого достаточно», — сказал он.

И, добавим, это вполне укладывается в нужные властям для политических кампаний временные рамки. Если референдум предполагается, например, в ноябре-декабре.

И никто не мешает включить в это бюджетный вопрос о досрочных выборах под каким угодно предлогом.

(«Белорусские новости».)

ШТРИХ

Рухавік гісторыі круцяць самі пасажыры

Шкава рэагуюць на апошнія змены ў насценным друку сталічнай «падземкі» некаторыя яе пасажыры. «Народная воля» паведамляла пра новыя жоўтыя і чорныя стэны, якія разаслаа амаль ва ўсіх вагонах метро кампанія «Velcom». На іх замест звычайнай назвы «Плошча Незалежнасці» красуюцца надпісы «Плошча Леніна». Я ўжо два разы бачыў, як на схемах нехта закрэсліў ручкай камуністычную назву і ўзнавіў: «Плошча Незалежнасці».

Відна, не хочучь найбольш неспрыяльныя члены грамадства чакіць, пакуль пачаўшы ўдзячнага прадпрыемства «Мінскі метрапалітэн» Мікалай Андрэў сядзе за сучаснае падручнікі гісторыі альбо прапаганды. «Чорную кнігу камунізму» Стэфана Куртуа, дзе падрабязна апісаны значныя камуністычныя рэжымы, у тым ліку ў Расіі, пад кіраўніцтвам Уладзіміра Леніна.

Мусяць, не хочучь такіх пасажыры спадзявацца і на мудрасць кіраўніцтва самой кампаніі «Velcom», якое, праводзячы рекламную акцыю, не задумалася аб тым, як успрымуць яе больш-менш адукаваныя кліенты.

Не маю планаў, шчыра кажучы, апрадаваць прэсэ, па сваёй сутнасці, дробнае хуліганства ў метро. Але і не асуджаю яго. Калі ўгадваць тую ж гісторыю, менавіта з рознага кшталту дробных «хуліганстваў» як славян формы грамадзянскага пратэсту пачыналася падзенне таталітарных рэжымаў у Чэхіі і Польшчы, Літве і Румыніі.

Ды і наогул, сусветны вопыт

яскрава дэманструе: рухавік гісторыі нельга штучна прымусяць круціцца назад па загадзе

Алесь СІЛЧ.

Туманны Альбіён у тумане

Брытанскі ўрад ў мэтах узмацнення жорсткасці імміграцыйнага заканадаўства сваёй краіны стварыў спецыяльны спіс з 16 краін-наблюдачаў, якія, як сцвярджае ўрад, «Бі-бі-сі», «выкарыстоўваюць асаблівае заканадаўства ў брытанскай паліцыі». Потэнцыйны спіс выглядае наступным чынам: Албанія, Беларусь, Бераг Слановай Косці, Бірма, Бурундзі, Гамбія, Індыя, Іраак, Італія, Кенія, Лівія, Малавія, Малаўя, Непал, Палестына, Рунда, Руанда, Сенегал, Сьера-Леоне, Судан і В'етнам. Цудоўнае сусветнае, нічога не скажаш!

Беларусам шчыра будзе патрэбна віза не толькі для таго, каб завітаць на тэрыторыю Туманнага Альбіёна, а таксама для таго, каб зрабіць перасадку ў любым з брытанскіх аэрапортаў. Новыя правілы ўступаюць у сілу ў суботу, 28 чэрвеня.

Намеснік міністра ўнутраных спраў Вялікабрытаніі Бесері Х'ю так пракаментаваў гэтыя рашэнне: «Мы маем намер зрабіць усе магчымае для ўзмацнення аховы брытанскіх межаў. Зараз многія з тых, каму не была выдадзена брытанская віза, проста набываюць квіткі ў іншую краіну з перасадкай у Вялікабрытанію, а потым, нібы накроўваючыся да месца перасадкі, надыходзяць да супрацоўнікаў паліцыі і патрабуюць прадставіць ім палітычныя доказы».

У адказ на Вялікабрытанію ў Беларусь тым не менш падкрэслваюць, што ўважэнне транзітных віз «не будзе перашкодай для наведвання краіны для тых, хто мае да гэтых краін законныя падставы».

Наталія ГАК.

ЛІСТ У ГАЗЕТУ

Я мару пра маленькі Ліцэй з вялікай душой

Мабыць, я яшчэ недастаткова дарослая, каб зразумець, чым кіруюцца людзі, якія ўспыхваюць пра маральнае выхаванне і адукацыю моладзі і адначасова руйнуюць адну з самых лепшых навуковых устаноў Беларусі — Нацыянальны дзяржаўны гуманітарны ліцэй імя Якуба Коласа.

Шы быў у іх самыя любімыя наставнікі і самыя важныя ў жыцці ўрок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць? І шы стварылі яны шпэцыяльнае, так гэта лёгка разбураць Ліцэй, за які ўжо быў які 10 год ідзе барацьба. Было шмат спробаў прыпыніць дзейнасць амаль што апошняй школай беларускамоўнай навуковай установы. У 1997-м мы ўсё лета сталі ў пільку і абаранілі Ліцэй. Змагальнасць і зарад. Ліцэй з кожным днём налічвае заступцаў меней. Бо з новым дырэктарам, што так пачаў пачаць Беларусь, урок? Шы вельмі любімы, як можна любіць наставнікаў і іх ўрок? І як усё гэта можна абараніць

У бульбы и сала разные векторы,

или Почему даже украинцы говорят: «Бедные белорусы!»

Беларусь и Украина могут выйти на миллиард долларов во взаимной торговле. В этом году товарооборот увеличился уже на треть. Так заявил Александр Лукашенко, принявший 17 июня украинского премьера Виктора Януковича. Этот магический миллиард может, конечно, впечатлять обывателя: какие темпы, какой прорыв! Но аналитик возьмет статистику прошлых лет — и скажет: да не прорыв это, а завал.

Александр КЛАСКОВИЧ

Дело в том, что были цифры и покрывало. В период с 1995 по 1998 год наш товарооборот с южной соседкой стабильно превышал этот самый миллиард, а пик пришелся на 1997 год — 1 млрд 392,9 млн. В пересчете на пресловутую валюту для Сэма. Это потом все поспало, а в том числе за прошлый год съехало от 723,9 до 562,3 млн. То есть почти на ту же треть, о прибавке которой победно докладываем сейчас.

И нынешний визит украинского гостя, увы, не развязал запутанных узлов двусторонних экономических отношений. В самой большой проблеме — украинского долга, который висит почти десять лет, — похоже, и вовсе решили не ковыряться, дабы не портить друг другу аппетит. В Минске Янукович подписал с белорусским коллегой Геннадием Новицким лишь один, прямо скажем, не эпохальный документ — протокол о намерении дополнения в межправительственное соглашение о военно-техническом сотрудничестве от 16 декабря 1994 года (!).

Почему же так деградировали двусторонние связи, когда действительно есть чем торговать во взаимной выгоде? И не только торговать. Украинцы, например, не прочь создать у себя совместные предприятия по вывозу на дорожной и надежной белорусской технике вроде трактор-тракторов «Беларусь». Да мало ли проектов могут провернуть на общую пользу две соседние постсоветские страны! Но — зависток, зависток! Благие намерения, как плохая компьютерная программа.

«Когда белорусские власти сделали ставку на интеграцию с Россией, а также отказались от полноценного диалога со странами Запада, то тем самым лишили и свободу маневра в развитии отношений с Украиной», — считает белорусский эксперт, кандидат исторических наук Александр Тихомиров. — Помогать же вывозу Украину в союз Беларусь и Россия оказались безрезультатными. Тем временем инициативу в налаживании «особых отношений» с Киевом взяла на себя Москва. Кремль убедился в бесперспективности подталкивания Украины к «союзу двух» и стал выстраивать отношения с ней на новой основе. В частности, речь идет о создании Организации региональной интеграции, иначе говоря — «четверки» в составе России, Украины, Беларуси и Казахстана».

На встрече с украинским премьером о перспективах ОРИ с неожидаемым оптимизмом заговорил вдруг Александр Лукашенко. Если ранее он демонстриро-

вал скорее скепсис (аналитики намекали на ревность к Путину, отравившему де инициативу интеграции), то теперь стал подчеркивать свою роль в новом замысле. Мол, созданием «четверки» мы предприняли попытку прорыва в рамках СНГ, чтобы показать пример в плане создания единого экономического пространства».

Вот так! Практически один к одному воспроизведено то, что некогда с пафосом говорилось о «союзе двух». Но сегодня, по мнению белорусского экономиста, руководителя аналитического центра «Стратегия» Леонида Занко, интеграционный проект «двойки» зашел в тупик. Так что официальный Минск просто вынужден переориентироваться. «Четверка» действительно может дать больше, нежели неработающее «коромысло Минск—Москва», говорит Леонид Занко. При этом он добавляет, что многое будет зависеть от воли белорусской верхушки к реформам, без чего единое экономическое пространство «четверки» немислимо. «Это вызов элитам, и я, естественно, не берусь судить, как тут поведет себя руководство нашей страны», — заявил эксперт в беседе с автором этих строк.

По мнению другого известного эксперта — политолога Валерия Карбалевича, некий прорыв в рамках ОРИ, о котором заговорил вдруг белорусский официальный лидер, маловероятен. Валерий Карбалевич исходит из того, что создание «четверки» — это прежде всего политический проект Кремля. Российскому руководству накануне двух избирательных кампаний важно создать впечатление некоего «сближения» с постсоветскими странами. При этом эксперт предполагает, что Путин неспроста решил приехать в июле в Минск на заседание Высшего государственного совета Союзного государства. Недавняя сдача «зайчика» явно подготовила почву для резкого продвижения Москвы в плане ее полувосточной экономической (а вслед

и политической) экспансии на белорусском направлении. Если циклопический российский пылесос через шланг общей валюты действительно всосет суверенную Беларусь, то, как вы понимаете, все прекраснотрудные рассуждения минских страстей о перспективах «четверки» выйдут неактуальными. Беларусь вытнут, и останется «тройка», потому как Северо-Западный край в расчет не идет.

Но не будем о грустном. Вернемся к отношениям пока суверенной Беларуси с южной соседкой. «В перспективе характер взаимоотношений нашей страны с Украиной будет определяться тем, насколько успешно будет идти процесс асимметричного сотрудничества в ВТО и развитии связей с Европейским Союзом», — считает эксперт Александр Тихомиров. Тут, однако, вспоминается одно из любимых выражений белорусского официального лидера — о том, что в Европе нас никто не ждет. И вы знаете, в каком-то смысле это действительно так. Например, в свежем докладе Европейского политического центра о перспективах отношений ЕС с новыми соседями прямо сказано: «Сложно представить беспроblemную реализацию любых новых соглашений, пока при власти в Украине находится Леонид Кучма и Александр Лукашенко в Беларуси».

Вот так обидели сразу обоих. Поставили на одну доску. Что не совсем верно хотя бы потому, что Кучма уже заявил: на третий срок он не претендует. И вообще Украина куда сильнее ориентирована на Европу. Даже в НАТО, как вы знаете, собралась. Белоруссия же вожди призывают давать отпор проидам «коварного монстра» и готовиться к шаверному дождю российских рублей. Мол, держите порох сухим, а карман шире.

В этой связи любопытно мнение Андреса Ослунда, авторитетнейшего шведского экономиста, которого называют архитектором экономических реформ в России, Украине и Казахстане. Вот что он говорит о Беларуси: «В экономике там полная стагнация. Официально идет спальный рост, хотя никто не верит в эти цифры... Я был в Беларуси и в Украине совсем недавно — невооруженным взглядом видно, что люди в Украине живут лучше, чем в Беларуси. Украинцы даже говорят: «Белые белорусы». А народ никакая статистика обмануть не может».

Действительно, какая там Европа! У Минска, завязшего в прежней исторической эпохе, как видим, не получается тесного партнерства даже с близким Киевом. Слишком уж разошлись в братах-славянах ориентиры — и политические, и экономические. Короче, у бульбы и сала сегодня разные векторы.

(«Белорусские новости».)

ЛЮБОПИТНО

Япония начала продавать квадратные арбузы

Как известно, в Японии начали выращивать арбузы правильной кубической формы. И вот настал момент, когда диковинку решено отправлять как на внутренний рынок, так и на внешний. Первые счастливыми покупателями среди иностранцев станут канадцы и жители китайского Гонконга.

В картофель добавляют белка, в рыбу — железа

В Индии в течение полугода может начаться коммерческое выращивание генетически модифицированного картофеля. Такой картофель будет содержать питательные вещества, которых недостает в пище бедных слоев населения.

В генетически модифицированном картофеле будет на треть больше белков. При его создании использовались гены богатого белками растения амаранта. Как сообщила глава департамента биотехнологии при правительстве Индии Манжу Шарма, такой картофель будет бесплатно выдаваться на обед в государственных школах. С помощью генной инженерии власти намерены решить проблему недостатка миллионы индийских детей.

Обогащение пищи уже является стандартным приемом во многих странах. В Соединенных Штатах, например, в муку добавляют фолевую кислоту, недостаток которой может привести к необратимым изменениям у младенцев. Глобальный альянс за улучшение питания сейчас нацелен на четыре проекта по обогащению пищи — в ЮАР, Марокко, Китае и Вьетнаме. Вскоре предполагается включить в этот проект и другие страны. Среди намеренных видов обогащенной пищи — рыба и соевый соус с добавлением железа, а также мука, масло и молоко с добавлением витаминов и минералов.

Улучшение питания сейчас нацелено на четыре проекта по обогащению пищи — в ЮАР, Марокко, Китае и Вьетнаме. Вскоре предполагается включить в этот проект и другие страны. Среди намеренных видов обогащенной пищи — рыба и соевый соус с добавлением железа, а также мука, масло и молоко с добавлением витаминов и минералов.

Улучшение питания сейчас нацелено на четыре проекта по обогащению пищи — в ЮАР, Марокко, Китае и Вьетнаме. Вскоре предполагается включить в этот проект и другие страны. Среди намеренных видов обогащенной пищи — рыба и соевый соус с добавлением железа, а также мука, масло и молоко с добавлением витаминов и минералов.

Специальные сигары для женщин

В Кельне состоялась презентация нового сорта сигар. Как было заявлено, это первые сигары, созданные женщиной специально для женщин. Церемония была выдержана в колониальном стиле. Автор новой сигарной марки прибыла в карете под зажиточными латиноамериканскими ритмами. В остальном же презентация прошла вполне традиционно.

Изомиринка сигар, получившая название «Ла Баронесса», в ароматизаторе — табачный лист выдерживают в палочном меде. Это якобы плод многолетних исследований. Больше о составе новых сигар почти ничего неизвестно. Изготавливают их в Гондурасе и продают через Интернет по цене 30 евро за 6 штук — немалая цена для сигар неизвестной марки. Для сравнения — стоимый сигар высшего класса, сделанных в Доминиканской Республике колеблется в пределах от 5 до 10 долларов за штуку.

Изомиринка сигар, получившая название «Ла Баронесса», в ароматизаторе — табачный лист выдерживают в палочном меде. Это якобы плод многолетних исследований. Больше о составе новых сигар почти ничего неизвестно. Изготавливают их в Гондурасе и продают через Интернет по цене 30 евро за 6 штук — немалая цена для сигар неизвестной марки. Для сравнения — стоимый сигар высшего класса, сделанных в Доминиканской Республике колеблется в пределах от 5 до 10 долларов за штуку.

10 тысяч километров на газонокосилке

В Соединенных Штатах завершилось путешествие человека, который три с половиной месяца провёл за баранкой машины для стрижки травы, сообщают телеканалы НТВ. В середине марта Брэд Хаудер выехал из Сан-Франциско и,

объехав податранный, финишировал в Нью-Йорке. Путешественник не случайно выбрал для своей поездки газонокосилку — он собирал пожертвования для работ по улучшению экологической обстановки в США. За 79 дней ему удалось на-

Хотите туфли за полтора миллиона долларов?

В одном из универсамов Токио выставлены на всеобщее обозрение туфли, считающиеся самыми дорогими туфлями в мире. Женские туфли красного цвета инкрустиро-

ваны 690 рубинами и оцениваются примерно в полтора миллиона долларов. Они изготовлены по мотивам фильма 1939 года «Волшебник из страны Оз». Изначально туфли предназначались для неназванной голливудской актрисы, которая планировала появиться в них на мнущейся церемонии вручения премии «Оскар».

В одном из универсамов Токио выставлены на всеобщее обозрение туфли, считающиеся самыми дорогими туфлями в мире. Женские туфли красного цвета инкрустиро-

ДАЙДЖЕСТ

Срок следствия по делу об убийстве Старовойтовой продлен на полгода

Как сообщила пресс-служба ФСБ по Санкт-Петербургу и Ленинградской области, одновременно продлены и сроки содержания под стражей шестерых человек, арестованных в рамках расследования данного уголовного дела. Депутат Государственной думы Галина Старовойтова была убита 20 ноября 1998 года в подъезде своего дома на набережной канала Грибоедова. По факту ее гибели прокуратура Санкт-Петербурга возбудила уголовное дело по статье 277 Уголовного кодекса («Постановление на жизнь государственного или общественного деятеля»), которое находится в производстве ФСБ по Санкт-Петербургу. В оперативно-следственную группу входят сотрудники петербургского и центрального аппаратов ФСБ, МВД, прокуратуры. В ходе расследования уголовного дела об убийстве Галины Старовойтовой допрошено более 1000 человек.

Лучший в Китае борец с наркотиками занимался перевозкой героина

Знаменитый в Китае борец с наркотиками, получивший национальную премию как лучший полицейский в 2000 году, Чжу Кунь оказался сам перевозчиком героина. Как сообщили китайские национальные информационные агентства Xinhua, в ноябре прошлого года сотрудники подразделения полиции по борьбе с правонарушениями на железнодорожном транспорте задержали в провинции Куньмин двух перевозчиков героина, которые сознались, что работают на Чжу. В январе бывший «национальный герой» Китая был арестован, в настоящее время ведется расследование.

Суд над Майком Тайсоном состоится 24 июля

Суд над бывшим мировым чемпионом по боксу в супертяжелом весе Майком Тайсоном по обвинению в организации драки в отеле «Мариотт» назначен на 24 июля. Об этом заявил представитель прокуратуры Бруклина. Тайсону предъявлено обвинение в нападении на двух человек и нарушении общественного порядка. В 1991 году Тайсон был приговорен к трем годам тюремного заключения за изнасилование участницы конкурса красоты. Однако он отверг все обвинения и обвинил ее во лжи. В прошлом месяце он заявил в телевизионном интервью, что так зля на девушку, что готов изнасиловать ее снова.

Инки изобрели двоичный код за 500 лет до компьютера

Узелковые носители информации «кипу», которыми инки пользовались вместо письменности, являются аналогом современного двоичного кода. К такому выводу пришел гарвардский исследователь древней южноамериканской цивилизации Гари Эртон. По утверждению Эртона, узелки на шнурках, завязанные инками, представляли собой 7-битный двоичный код и могут передавать до 1500 отдельных знаков. Продолжая поиски твердого доказательства своей теории, профессор Эртон надеется в ближайшее время найти южноамериканский «камень Розетты» — повествование на «кипу», более 400 лет назад переведенную на испанский язык.

Королева Нидерландов оказалась в 10 раз беднее, чем считал журнал Forbes

Королевская семья Нидерландов утверждает, что ее состояние в 10 раз меньше, чем было указано журналом Forbes в рейтинге самых богатых монархов. В ежегодном издании Forbes список самых богатых «королей, короле и диктаторов», опубликованном в марте 2003 года, состояние Оранских-Нассау оценивалось в 2,5 миллиарда долларов, что ставило правящий дом Нидерландов примерно на 3-ю строчку списка — после принца княжества Лихтенштейн, но перед бывшим президентом Ирака Саддамом Хусейном. Однако 92-летний отец Беатрикс II — князь Бернард — обратил к составлению списка самых богатых монархов Луизе Кролл с требованием уменьшить указанную сумму в 10 раз. В редакцию журнала был отправлен детальный отчет об имуществе Оранских-Нассау, согласно которому, они владеют всего 250 миллионами долларов.

Швейцария заморозила банковские счета президента Либери

Швейцарские власти издали постановление всем банкам страны о заморозке счетов президента Либери Чарльза Тейлора и его помощников. Такое решение было принято по запросу Международного военного трибунала. Как сообщила пресс-служба Министерства юстиции Швейцарии, министерство выдало ордер на арест счетов лиц, названных военным трибуналом в Сьерра-Леоне. Президент Либери занимает в списке одно из первых мест. Трибунал обвиняет его в преступлениях против человечности и военных преступлениях во время гражданской войны.

Загорелся при взлете...

Самолет американской авиакомпании Delta Air Lines загорелся во время взлета в аэропорту Тампы, штат Флорида, США. Как сообщили представители пожарного департамента штата, во время взлета в одном из двигателей лайнера Boeing 757 произошел возгорание. Пилотам удалось вовремя принять меры и произвести аварийное торможение. 170 пассажиров, находившихся на борту самолета, были экстренно эвакуированы, однако 12 из них при аварийном торможении получили незначительные травмы.

Защитим аятоллу и любимого руководителя Ким Чен Ира!

Небольшая победоносная война Соединенных Штатов против Ирака, похоже, не заставила белорусское руководство изменить свою точку зрения на ситуацию в мире. Теперь Минск вывезает в новую перепалку с Ираном — уже по поводу Ирана и Северной Кореи. А подоплека та же — не любовь к Америке с ее навязчивой идеей демократии.

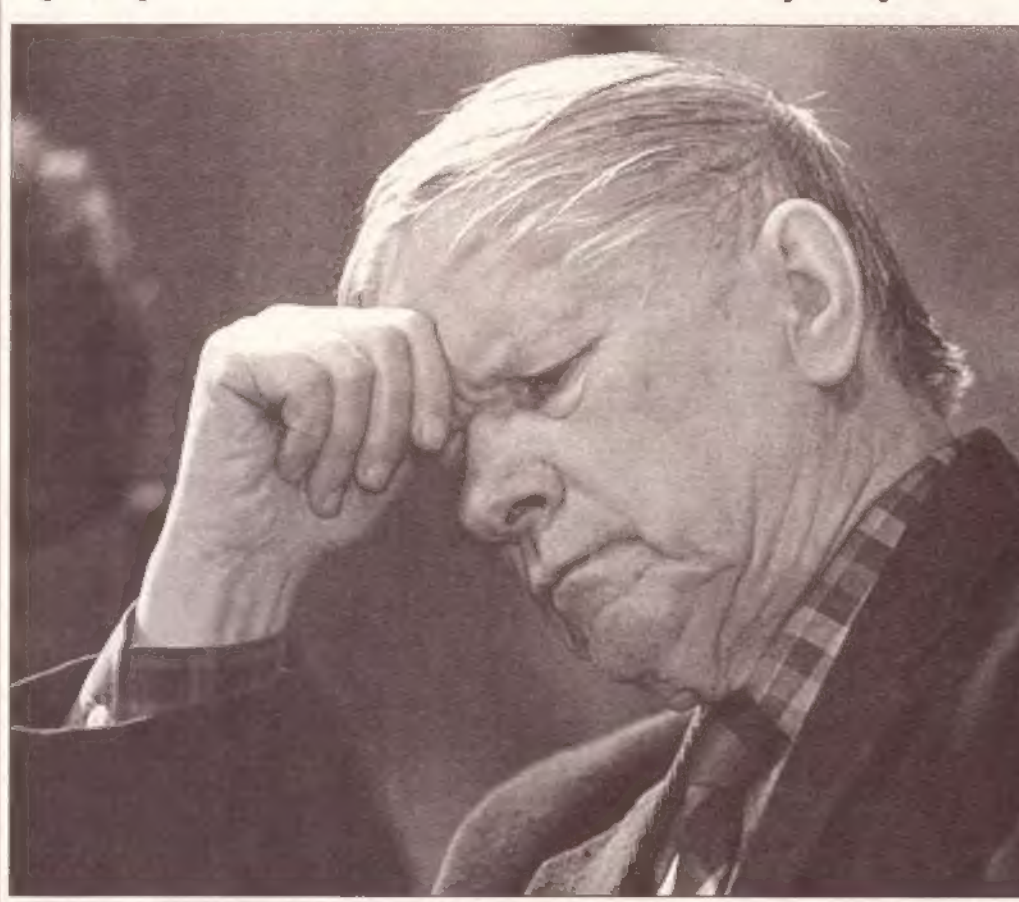
Андрей ФЕДОРОВ

Готовность дать отпор проклятым заокеанским агрессорам, как вы помните, была наглядно продемонстрирована во время недавнего посещения Александром Лукашенко 115-й ракетно-зенитной бригады. Тогда, 4 июня, он сделал ряд примечательных заявлений. При этом помимо темы предполагаемого переноса американских военных баз на территорию Польши был затронут и вопрос потенциального продолжения борьбы США с элементами так называемой «оси зла». Речь шла о возможных акциях Соединенных Штатов против Ирана и Северной Кореи.

Отвечая на вопрос относительно вероятности переноса на

Василь БЫКАУ

Шлях да свабоды

Свобода — наибольшая материально-физическая каштоўнасць, дадзенай кожнай жывой істоты фактам яе нараджэння. Усе жывое і карыстаецца тую каштоўнасцю, наколькі гэта мажліва ў складаным, заблытаным свеце арганічнага існавання. Апроч хіба чалавека, якому мала прыроджанай свабоды. Каб у поўнай меры спазнаць і адчуць яе неабходнасць, яму накіравана прайсці праз хітраспелены лабірынт жыцця, а то і застаць у аман з яго тупікоў. І там прызыначна, змарэнне, страціць прыроджаны дар свабоды, адаптавацца дзеля элементарнае мэты бягучага існавання. Зрабіцца часткай натоўпу, грамадства, электарату — такім, як усе.

Але як быць асобе, калі яна выпадае з масы да сябе падобна, калі яны творыць, што дзельць паводле ўнутраных імпульсаў самавыяўлення? Як ёй пераадолець тую браму, якая зачынілася ад сапраўднага, калі нязменна нізельна яе Богам дадзены дар? Ші, можа, яна трэба нічога пераадолець, а падлаціцца, прыставацца, каб дамагчыся бесканфіліктага існавання? Дзесятыя год у нашых вушах гучала явяўнішчкая максіма: «Жыць у грамадстве і быць свабодным ад грамадства нельга». Сапраўды нельга, не дазваляе. Тыя, ад каго гэта залежыць, натхняюцца не змянялі ідэяй чалавечай свабоды, а рэальнай патрэбай прыгнэту і сілы. І прада, яны валодаюць немалой сілай, бо яны — заўжды гурт.

Мабыць, сапраўды, каб выжыць, варты згуртавацца, што робяць шмат якіх істот у жывой прыродзе. Асабліва калі гурт мае ізаю малаважна якую, добрую ці блугую. Часам ідэя робіцца інстынктам нашай кіслы, ці якая гурта, і талы сьвет апынацца перад імперскай, пралетарскай, нацысцкай ідэяй, якія заўжды каштуюць крыві. Апанантыя, так званыя папулістычныя ідэі каштуюць аяк крыві і рэзка здыяўняюцца. Нават і сьвятая сярэд і ідэя свабоды.

Але ці душка якая ідэя патрэбна на творцу, калі ягона душа ўжо захопленая ідэяй інаша кшталту — ідэяй праўды і прыгажосці? Іншаму там месца няма, і ён — ідыўтыяліст. Усе значнае ў мастацтве спрадкочу старажына на грунце ідыўтыялізму. Спро-

шы заарганізаванай мастацкай творчасці (там болей літаратурнай) засяды зазнавалі фіска. Творцы — аднаасобнікі, яны творыць штучны тавар. Творчы альянс двух, нават калі кожны з іх гений, неверагодны. Толькі паасобку. Нават калі яны адзінадумны, адзінаверны, належыць да адной партыі. Калектыўны элемент у мастацтве мае несумненна дэструктыўны характар. Прада, наш час асабліва — крывадушны і жорсткі, а што да мастацтва — разбуральны пач свай сугласнасці, толькі мы яшчэ на нады ўжылі тое. Мабыць, цяпер у першую чаргу трэба кляпаціцца не пра росквіт, а пра выжыванне і захаванне таго лепшага з нацыянальнай і сусветнай культуры, што гэтак брутальна бурныша ўладай і часам. Таўна, зрабіць тое лепей агулам. Але ці можа не разумець, што і бурныша таксама выгнана агулам — усе адразу. Так дзешавей для ўладаў, якія звыклі ўладарыць на толькі над целама, але і над душамі людзей. З тае мэтай у нядаўнім мінулым яны стварылі партыю, сацыял, гурт, каб заграбшы іх адразу. І сганілі творцаў у «творчы» саюзы, дзе ўзлі іх у творчы» палон. Тое яны найбольш рабілі, рукамі саміх жа творцаў зь ліку найбольш спрытных калібараўтаў. Паводле прычыны колішняга самаабдугоўвання: самі пішце, самі сябе і саджаўце.

Наша літаратура быццам бы пакрысе выкарскавацца з таго інтэлектуальнага гулагу, за якога яшчэ належыць выбарца нашай. Свобода рабочых і сялянцаў патрабуе, як кажуць, шмат валютных інвестыцый, якіх у дзяржавы няма. Літаратура ж не нады патрабаваньняў, але і патрабаваньняў — свабоды. Аднак інтэлектуальная свабода каштуе яшчэ даражэй, чым свабода на карыстаньне зямлёй. Зрэшты, што да Беларусі, дык вынік аднолькавы — ні сяляне не маюць зямлі, ні пісьменнікі не маюць свабоды. Хоча бы свабоды на родную мову. Нават на мовы знак, каб яны корчыць язык у роце ад ненаатуральнага, барбарскага зьяўленьня. Сапраўды, мова, паводле Генрыха Беля, ёсць апошняе апырчэнае свабоды.

Усе тое — неперажоная сіла н я в о л і, за якой напая зьявілася, парадзіліся, ад якой адступіцца рызыкава. Як павінны ставіцца да таго творцы? Томас Вендлова, напрыклад, піша, што найвышэйшы патрыя-

тызм у тым, каб ваяваць з комплексамі сваёй нацыі. Гэта сказана ў дачыненні да не самай закамплексаванай нацыі, але тое прада і, мобыць, адносіцца да ўсіх нацыйаў без выключэння. Можна зразумець нашых калегаў, расейскіх дэмакратуў, якія нядаўна перажылі тое, што і мы, і шпер памніліся да змянілівай, труднадасяжнай свабоды. Пяцнаўшыся зь беларусамі, яны маюць намер набываць далікатны шанец на шляху да яе, кіруючыся ўсё той жа лёгікай — гуртам зручней. Але старая чыскаса прымаўка кажа: не запускай млын, калі не маеш моцы яго спыніць. Ці маюць моц нашы расейскія калегі годна распаарадзіцца хоць бы ўласнай свабодай? Ці ня болей рэальнай для іх і для нас застаецца рызыка страціць усе? Дзе гарантыя таго, што іная свабода даякнута чалакам і назаўжды? Нады тое сумніўна ў краіне, дзе не спяваюцца ганейныя войны, усюды лешча кроў, нішчыцца свабода слова, а галюўная дзяржаўная ідэя робіцца ўсё той жа нацыяналі-імперыялізм.

У нас і ўласная няшчасная хоць абдаўляй. Рушыцца эканоміка, народ дарадзены да галечы, гвалтам нішчыцца напаянальная культура і мова. Вельмі падаба, што дэпутаты нам ня можа нішто — так глыбока звязалі мы ў багне хлусны і тыраніі, што ад нас адварнуцца ўсёсь белы свет. І ўсё ж нам, як тым з э а к м, дужа непадабада трапіць з адной камары ў туюку ж іншую, асабліва калі перапынак паміж дэпутатамі апынуцца такі кароткі.

Мабыць, кожнаму свой шлях да свабоды накіравана прайсці асобна. Усё ж ідыўтыялізм і ў гэтым абліччы — ня самы горшы кірунак да яе. Можна, не найлепшы, але і не найгоршы, — у аснове кожнай калектыўнай свабоды ляжыць свабода ідыўтыялізму. Што да мяне, дык лэўме мой лэгас псымістычны, хаця мая душа прытае аптымізм. Як некалі пісала вялікая Лёся Украінка: «Без нады такі спадоводыць...»

Сакавік 2002 г.

Франкфурт-М.

(Апошні раздзел з апошняй прыжыццёвай кнігі Васіля Быкава «Добрая дарога дадому».)

Фота IREX/ProMedia.

было бы праявляць сдержанность в замечаниях. Понятно, что добровольно взяв на себя США роль «мирового полицейского» может не нравиться, тем более что отношения с Вашингтоном у белорусских властей как-то не складываются. Можно называть такого новоявленного стража порядка самозванцем и обвинять в незаконном присвоении полномочий. Но, во-первых, главные «хулиганы» стремятся навредить в первую очередь именно ему. В этой ситуации превентивные удары выглядят по крайней мере объяснимыми, хотя, к сожалению, при этом бывают издержки. Во-вторых, что делать, если ООН в сегодняшнем состоянии не имеет эффективных механизмов воздействия на режимы типа саддамовского и организационного типа «Аль-Каиды»?

Обидно, конечно, что все изгой почему-то оказывается друзьями Беларуси, но это уже проблема собственного выбора официального Минска.

* Автор: Андрей ФЕДОРОВ — эксперт Международного института политических исследований.

